

Chrastava

Kraj: Liberecký

Správní obvod: Liberec

Nadmořská výška: 295 m n. m.

Počet obyvatel: 6 139

Adresa URL: www.chrastava.cz

Okres: Liberec

GPS souřadnice: 50.816926N, 14.968836E

První pís. zmínka: 1352 (672 let)

PSČ: 463 31

Památky a zajímavosti Chrastava

Dominantou Chrastavy je kostel sv. Vavřince, výrazná pseudogotická stavba stojící na nevysokém návrší nad městem. Na jeho místě stál pravděpodobně již ve 14. století dřevěný kostel, několikrát přestavovaný, k němuž byla na konci 16. století přistavěna mohutná kamenná věž, která stojí dodnes. V letech 1866-1868 byl kostel přestavěn do dnešní podoby. V interieru kostela se nachází vedle varhan také několik oltářních obrazů od chrastavských rodáků J. Führicha, W. Kandlera a G. Kratzmanna. Vedle kostela stojí barokní fara z roku 1739.

Náměstí 1. Máje je přirozeným centrem města již dlouhá staletí. Je to téměř čtvercová plocha (cca 70x70 m). Konaly se tu trhy (německy se náměstí jmenovalo "Marktplatz", tedy "tržiště"), ale v letech 1565-1765 také některé veřejné popravy (většinou se však odehrávaly na šibenici za městem). Ještě v první polovině 19. století byly domy na náměstí většinou dřevěné (hrázděné), ale po řadě zničujících požárů (poslední v roce 1855) jsou již všechny domy zděné. Návštěvník zde uvidí několik domů s empírovými fasádami. Patří mezi ně i budova radnice, v níž sídlí Městský úřad. Radnice byla několikrát přestavována, její současný vzhled pochází z poloviny 19. století. Na střeše radnice byla dřevěná věž, ale roku 1941 byla silně poškozena vichřicí, proto byla ještě tento rok stržena. Během plánované rekonstrukce, se počítá s obnovením věže. Uprostřed náměstí stojí barokní pískovcová kašna z roku 1707. Nedaleko ní stojí asi historicky a umělecky nejcennější památka na území Chrastavy - barokní mariánské sousoší, místními nazývané jako tzv. "morový sloup". Pochází z roku 1732 od neznámého autora, ale odborníci se domnívají, že díla vytvořili sochaři z dílny Matyáše Brauna. Na vrcholu sedm metrů vysokého sousoší stojí P. Marie, kolem ní sedí čtyři andělé. Pod nimi stojí v kruhu osm světců. Na rohu náměstí, vedle radnice se nachází budova Městského muzea. Je to původně barokní stavba se secesní fasádou. V této budově je kromě muzea a informačního centra i knihovna a obřadní síň Městského úřadu.

Rodný dům malíře Josefa Führicha byl postaven v roce 1802 a dnes je státem chráněnou památkou. V přízemí této hrázděné stavby se dochoval původní nábytek. V prvním patře je umístěn velký betlém a dále expozice věnovaná životu a dílu Josefa Führicha, církevního malíře evropského významu. Führichův dům je pobočkou městského muzea v Chrastavě, nachází se asi 150 m od náměstí.

Secesní budova v Turpišově ulici byla postavena v roce 1904. Původně sloužila jako soukromá vila (tzv. Kafka-villa), ale před několika lety byla rekonstruována a dnes slouží jako spořitelna. Původní budova spořitelny je také secesní a pochází ze stejného roku. Je zajímavá především svou ornamentální fasádou, která zobrazuje jako většina jiných secesních staveb přírodní a figurální motivy. Navíc se

velmi často objevují vzory a motivy převzaté od různých kultur jako útok proti uhlazeným klasicistním a historizujícím slohům. (Je nutno ovšem dodat, že tato budova se jistým klasicistním prvkům neubrání.) Dnes je zde školní družina.

Skupina domů v Nádražní ulici (v sousedství autobusového nádraží) představuje jednu z mála zachovaných částí staré (dřevěné) Chrastavy. Objevují se tu oba v okolí velmi často používané způsoby použití dřeva při stavění - roubení i hrázdění. Zatímco roubené stavby jsou spíše častější na české straně hor a podhůří (Jizerské hory, Krkonoše), tak hrázděné stavby převažují tam, kde žije (nebo žilo) hlavně německé obyvatelstvo (například frýdlantsko či chebsko v západních Čechách). Podobně dřevěné domy najdete i v Pobřežní ulici.

Kovový secesní most přes Jeřici patří mezi technické památky chráněné státem.

V okolí města se nacházejí ruiny dvou hradů:

Hamrštejn stával již roku 1357 jako ochrana blízkého vodního hamru. Hrad sloužil jako útočiště nejprve husitům, poté lapkům. Byl pobořen roku 1455 lužickými vojsky. Dnes stojí zbytky obou hradních věží a části hradeb. Roimund býval silně opevněným hradem, ze kterého dnes zbývají jen zbytky hradeb a příkopu. Protože byl hrad sídlem vůdce loupeživé tlupy Jana z Vartemberka, byl rozbořen roku 1442 lužickými vojsky.

